

تحلیلگران سیاسی عربی بررسی کردند **توفان قتل خاشقجی**

آتش جنگ یمن را خاموش می کند

گروه بین الملل: قتل جمال خاشقجی، روزنامه‌نگار منتقد عربستان در کنسولگری کشورش در استانبول، رژیم سعودی را با بدترین چالش و شدیدترین فشارهای جهانی روبه‌رو کرده است. بسیاری از این ناظران بر این باورند که چه‌سای این رسوایی که مهم‌ترین متهمش محمد بن‌سلمان، ولیعهد بی‌محابا است، به جنگ ائتلاف عربی علیه یمن نیز پایان دهد. شاهزاده بن‌سلمان «معمار ائتلاف جنگ علیه یمن» است که از نیمه‌شب ۲۶ مارس ۲۰۱۵، عملیات نظامی گسترده‌ای را تحت عنوان «توفان قاطعیت» علیه این کشور آغاز کرد و شخصا به عنوان وزیر دفاع، از طریق اتاق عملیاتش این جنگ را تا به امروز که ۴ سال از آن می‌گذرد، رهبری می‌کند. این شاهزاده مستبد با میلیاردها دلار آغشته به نفت، سکوت جامعه بین‌الملل در قبال جنایت علیه یمنی‌ها را خرید و با همین پول‌ها از دردسر ربودن سعد حریری، نخست‌وزیر لبنان، بازداشت دهها شاهزاده و وزیر و تاجر به بهانه مبارزه با فساد رهید و در حالی که به لطف بیماری پدرش و ابتلای او به آلزایمر، تنها یک قدم با تخت پادشاهی فاصله داشت، ناگهان خبر قتل وحشتناک خاشقجی در کنسولگری عربستان در استانبول و کمپین جهانی برای تحقیق درباره این جنایت، پایهای قدرت سلطانی‌ها را متزلزل کرد. ادعای رژیم سعودی مبنی بر کشته شدن خاشقجی در پی «تراز و درگیری فیزیکی» جهانیان را متقاعد نکرد. تنها کسی که در این میان متقاعد شد دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور تاجرمسلک و بزرگ‌ترین دلال بازار و سهام بود. تحلیلگران می‌گویند قتل جمال خاشقجی، چیزی بیشتر از آنچه ترامپ روی طلای سیاه عربستان سرمایه‌گذاری کرده بود، به وی داد؛ طلایی که در قصرها، ناوهای نظامی و جنگ‌های بیپه‌ودای چون یمن هزینه می‌شود. دستاوردهای سیاسی پس از پایان تحقیقات کفیری درباره پرونده خاشقجی هرچه باشد، حقیقت این است که توفان خاشقجی به رژیم سعودی آسیب زده و سقف مطالبات خارجی از این رژیم افزایش یافته‌است تا جایی‌که مایک پمپئو، وزیر خارجه آمریکا گفته آینده شاهزاده جوانی که به دنبال رسیدن به کرسی پادشاهی است، در بوته آزمایش قرار گرفته‌است. در همین حال این سوال مطرح می‌شود که آیا قتل خاشقجی به برکناری بن‌سلمان و متعاقب آن، بر تحولات در یمن تأثیری می‌گذارد؟ در این باره، جلال الحلالی، فعال سیاسی و حقوقی یمن می‌گوید: پرونده خاشقجی در پارلمان‌ها و رسانه‌های بین‌المللی و نهادهای حقوق‌بشری، هر روز بیش از دیروز مطرح می‌شود و رئیس‌جمهور آمریکانمی‌تواند فصل‌الخطاب در این زمینه نباشد، زیرا همه پول‌های عربستان هم دیگر نمی‌تواند جهان را ساکت کند. حقایق خیلی زود نمایان می‌شود و شاهزاده‌جوان بزودی محو خواهد شد. مصطفی الجبزی، نویسنده و تحلیلگر عرب می‌گوید: رژیم سعودی اکنون بشدت در محاصره و محصور است. از سوی بین‌المللی قرار گرفته و این امر تنها به دلیل پرونده خاشقجی نیست، بلکه افزایش اخبار مربوط به فاجعه انسانی در یمن و تأثیر آن بر ذهنیت جامعه بین‌الملل، مسؤول بودن عربستان در بدترین بحران انسانی جهان و پافشاری بر عدم برقراری ثبات و آرامش، در این کشور از مهم‌ترین دلایل کهرنگ شدن جایگاه عربستان در جهان است. وی در ادامه اینگونه پیش‌بینی می‌کند که عربستان تا حد زیادی از یمن عقب‌نشینی خواهد کرد و تنها یگان‌های رزمی غیرمنسجم را به همراه دولتی که از نظر اداری یا نظامی کارایی ندارد و یمن را نمی‌شناسد و نیز شبه‌نظامیانی خارج از کنترل در یمن باقی خواهد گذاشت و نبییی از کشور یمن نیز تحت هیمنه‌امارات هم‌پیمان عربستان باقی خواهد ماند. لذا می‌توان گفت سرنوشت نیروهایی که خود را به مرزهای جدید رساند‌اند، محکوم به نابودی یا بازگشت به عدن و لجه است و در مقابل انصارالله نیز بر حملات خود به تعز و مأساب در آینده نزدیک خواهد افزود. از سوی دیگر، علی السقاف، نویسنده و تحلیلگر سیاسی با بیان اینکه پیامدهای قتل خاشقجی، امیدهای محمد بن‌سلمان و رویایش در رسیدن به عرش پادشاهی را بر باد می‌دهد، توضیح داد: به نظر می‌رسد به همین دلیل، رژیم سعودی که مسؤول اصلی حمله به یمن بود، با مطرح شدن پرونده خاشقجی دیگر اهمیتی برای این جنگ قائل نیست. در صورت باقی ماندن بن‌سلمان در قدرت، حضورش ضعیف و شکننده خواهد بود و تا زمانی که از خزانه عربستان امتیازدهی کند، می‌تواند جایگاه خود را تا حدودی حفظ کند اما در صورتی که کنار رود، رژیم‌امارات و در رأس آن محمد بن‌زاید، ولیعهد این کشور، نخواهد توانست جنگ یمن را مدیریت کند لذا به دنبال راهیای از باتلاق یمن خواهد بود.

رئیس‌جمهور آمریکا تلویحاً محمد بن سلمان، ولیعهد سعودی را به دست داشتن در توطئه قتل جمال خاشقجی متهم کرد

گروه بین‌الملل: کسی فکرش را هم نمی‌کرد بن‌سلمان ولیعهد بلندپرواز سعودی تا این اندازه تحت فشارهای بین‌المللی قرار گیرد. او حتی چشم امیدش به رفیق یانکی‌اش خشک شد تا شاید ترامپ برایش شعبده کند اما کسی در کاخ سفید قادر نیست دستان خونین بن‌سلمان را پاک کند. شاید کشتار مردم یمن، دستگیری و تهدید مخالفان و کشتار عموزاده‌های بن‌سلمان با هر ترفندی بود، توسط رسانه‌های غربی بویژه آمریکایی مخفی شد اما آتش تهیه ترکیه در کنار آنچه رسانه‌های این کشور هر روز از ماجرای کشتار منتشر می‌کنند، جملگی فضا را برای هر نوع لا‌پوشانی غیرممکن می‌کند. رفتار عجیب سعودی در انکار و پس از آن تایید و حالا در معرفی مجرم و دستی که پشت‌پرده این جنایت بوده است، همگی نشان می‌دهد حتی خبر پیدا شدن «لمه انفجاری» برای اوپاما و کلینتون هم نمی‌تواند فضای جهانی علیه سعودی را تغییر دهد، البته حتما حاوی پیامی داخلی است. در تحولات ۲۴ ساعت گذشته مساله مهمی که باید به آن توجه ویژه داشت آن است که دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا در گفت‌وویی که ایندیندنت بخش‌های از آن را از وال‌استری‌ژورنال نقل کرد، تلویحا محمد بن‌سلمان، ولیعهد عربستان سعودی را به دست داشتن در قتل جمال خاشقجی، روزنامه‌نگار منتقد سیاست‌های آل سعود متهم کرد. رئیس‌جمهور آمریکادر مصاحبه‌ای با روزنامه وال‌استریت ژورنال گفته «اطمینان دارم «ملک‌سلمان» پادشاه سعودی از قتل جمال خاشقجی اطلاعی نداشته است. او در پاسخ به سوالی درباره دست داشتن احتمالی محمد بن‌سلمان گفت: «در مرحله فعلی، ولیعهد اداره بیشتر امور را در دست دارد. او کارها را اداره می‌کند و بنابراین اگر کسی ادر قتل دست داشته، او بوده است».

این در حالی است که رئیس سازمان سیا شخصا و در رأس هیاتی امنیتی وارد ترکیه شد. «جینا هاسپل» در این سفر که در نوع خود کم‌سابقه و حتی می‌توان گفت بی‌سابقه‌است، ضمن استماع صدهای ضبط‌شده از قتل خاشقجی، تمام تحولات روز ۲ اکتبر را بررسی کرد و پس آن با اطلاعات کسب شده به آمریکا بازگشت تا ترامپ را در جریان جمال خاشقجی، روزنامه‌نگار منتقد سیاست‌های آل سعود؛ محمد بن سلمان ولیعهد عربستان به مرد تنهای سیاست و قدرت در این کشور تبدیل شده است. اکنون خبرها و گزارش‌های متعددی از پایان دوران سیاسی وی منتشر می‌شود و حتی متحدان این شاهزاده جوان در خاورمیانه و جهان از عملکرد وی انتقاد می‌کنند. در این میان اما ترکیه و در چند روز گذشته آمریکایی‌ها سیاست‌های سنگین‌رانه‌ای در قبال دولت ریاض و همچنین بن‌سلمان در پیش گرفته‌اند اما چرا آنکارا در این مقیاس بزرگ به پرونده خاشقجی اهمیت می‌دهد؟ آیا آنکارا در تلاش است با پرونده خاشقجی در مسائل دیگر با سعودی تسویه‌حساب کند؟ چرا سیاست‌های واشنگتن در قبال بن‌سلمان یکسان و همسان نیست و هر از گاهی تغییر می‌کند و با چرخش مواجه می‌شود؟ آیا واقعا دولت دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا از گزینه جایگزینی بن‌سلمان حمایت می‌کند یا اینکه همچنان بن‌سلمان حافظ دوست‌داشتنی آمریکا در عربستان و خاورمیانه محسوب می‌شود؟ آینده بن‌سلمان در پرونده مهیم خاشقجی به کجا خواهد رسید؟ برای بررسی این موضوعات و چندین پرسش دیگر، «وطن امروز» با «مجتبی‌امانی» کارشناس مسائل خاورمیانه گفت‌وگو کرده است که در ادامه می‌خوانید.

***

دولت ترکیه و رسانه‌های این کشور در ۳ هفته گذشته بشدت نسبت به موضوع قتل خاشقجی در ساختمان کنسولگری عربستان در استانبول واکنش نشان داده و ریاض را در وضعیت بسیار خطرناک قرار داده‌اند، چرا آنکارا به این شدت عربستان را تحت فشار قرار می‌دهد؟ آیا فقط موضوع قتل یک روزنامه‌نگار این حساسیت را ایجاد کرده یا دولت ترکیه از این پرونده برای مسائل و موضوعات دیگری استفاده‌می‌کند؟

برای این مساله ما باید ۲ دسته مسائل خرد و کلان را از یکدیگر تفکیک کنیم. در حوزه مسائل خرد، ترکیه در ماه‌های گذشته بشدت تحت فشار آمریکا و حتی برخی کشورهای غربی و همچنین عربستان بوده است. پرونده‌های مختلفی آنکارا را در مقابل این کشورها قرار داد. اکنون ترکیه در تلاش است با تأکید بر این پرونده، فشارهای ناشی از بحران خود در روابط با غرب را کاهش و فشار افکار عمومی

رئیس‌جمهور آمریکا تلویحاً محمد بن سلمان، ولیعهد سعودی را به دست داشتن در توطئه قتل جمال خاشقجی متهم کرد

گروه بین‌الملل: کسی فکرش را هم نمی‌شد. یک نفر حسایی گند زده و بدترین پنهانکاری تاریخ را کرده‌اند». ترامپ همچنین اعلام کرد موضع رئیس‌جمهوری ترکیه نیز در این پرونده در مقابل سعودی «سیسار هاسپل به اشتراک گذاشته شد. در همین حال مشاور اردوغان گفته بن‌سلمان عامل اصلی جنایت استانبول است. در ساعات پایانی روز چهارشنبه اما یورونیوز در گزارشی آورد، مقامات عربستان به پلیس ترکیه اجازه بازرسی از چاه کنسولگری کشورشان در ریاض را دادند. یک شبکه تلویزیونی ترکیه هم در حالی روز چهارشنبه از صدور اجازه این بازرسی خبر داد که رسانه‌ها پیش از این گزارش داده بودند مقامات کنسولگری عربستان با جست‌جوی این چاه مخالفت کرده‌اند. پلیس ترکیه در راستای تحقیق درباره قتل جمال خاشقجی، روزنامه‌نگار منتقد حکومت عربستان پیش از این ساختمان کنسولگری و محل اقامت کنسول عربستان در استانبول را جست‌وجو کرده بود. این در حالی است که دونالد ترامپ می‌گوید رفتار ریاض در پرونده قتل جمال خاشقجی، روزنامه‌نگار منتقد حکومت سعودی «بدترین پنهان کاری تاریخ» است. رئیس‌جمهوری ایالات متحده روز سه‌شنبه، کشته شدن جمال خاشقجی و اقدامات بعدی برای پنهان کردن این اقدام توسط عربستان سعودی را «شکستی متضخانه» خواند و گفت: «معامله بدی

رئیس‌جمهور آمریکا تلویحاً محمد بن سلمان، ولیعهد سعودی را به دست داشتن در توطئه قتل جمال خاشقجی متهم کرد

گروه بین‌الملل: کسی فکرش را هم نمی‌شد. یک نفر حسایی گند زده و بدترین پنهانکاری تاریخ را کرده‌اند». ترامپ همچنین اعلام کرد موضع رئیس‌جمهوری ترکیه نیز در این پرونده در مقابل سعودی «سیسار هاسپل به اشتراک گذاشته شد. در همین حال مشاور اردوغان گفته بن‌سلمان عامل اصلی جنایت استانبول است. در ساعات پایانی روز چهارشنبه اما یورونیوز در گزارشی آورد، مقامات عربستان به پلیس ترکیه اجازه بازرسی از چاه کنسولگری کشورشان در ریاض را دادند. یک شبکه تلویزیونی ترکیه هم در حالی روز چهارشنبه از صدور اجازه این بازرسی خبر داد که رسانه‌ها پیش از این گزارش داده بودند مقامات کنسولگری عربستان با جست‌جوی این چاه مخالفت کرده‌اند. پلیس ترکیه در راستای تحقیق درباره قتل جمال خاشقجی، روزنامه‌نگار منتقد حکومت عربستان پیش از این ساختمان کنسولگری و محل اقامت کنسول عربستان در استانبول را جست‌وجو کرده بود. این در حالی است که دونالد ترامپ می‌گوید رفتار ریاض در پرونده قتل جمال خاشقجی، روزنامه‌نگار منتقد حکومت سعودی «بدترین پنهان کاری تاریخ» است. رئیس‌جمهوری ایالات متحده روز سه‌شنبه، کشته شدن جمال خاشقجی، وزیرای ۲۱ تبعه عربستان سعودی برای ورود به خاک آمریکا لغو و با درخواست آنان فاقد شرایط تشخیص داده شده است. به گفته نوثرث

مجتبی‌امانی:

دوحه و آنکارا درباره آینده خلافت در جهان اهل سنت همفکر هستند

و رسانه‌های جهانی را به سمت عربستان تغییر دهد، همچنین آنان از این موضوع برای امتیازگیری از آمریکا در سایر پرونده‌ها، همچون سوریه استفاده می‌کنند اما در یک نگاه کلان‌تر، عربستان و ترکیه ۲ رقیب منطقه‌ای یکدیگر هستند. آنان به لحاظ ایدئولوژیک نماد ۲ نظام و روایت اسلامی متفاوت هستند. ترکیه نماد خوانش «خوان‌المسلمینی» از اسلام اوست و عربستان در آن سوی دیگر این قطب، نماد خویش «وهابی» و بنیادگرات از اسلام، این ۲ روایت در سال‌های گذشته بشدت هم در مسائل ایدئولوژیک و هم در مسائل استراتژیک در رقابت و حتی در خصام با یکدیگر بوده‌اند. اکنون ترکیه در تلاش است از این پرونده برای تضعیف عربستان استفاده کند. به لحاظ تاریخی در جهان اهل سنت ما دارای ۲ نوع یا ۲ سبک از خلافت بوده‌ایم؛ یکی خلافت به سبک عثمانی و دیگری خلافت به سبک عباسی. دولت ترکیه در

رسانه‌های جهانی را به سمت عربستان تغییر دهد، همچنین آنان از این موضوع برای امتیازگیری از آمریکا در سایر پرونده‌ها، همچون سوریه استفاده می‌کنند اما در یک نگاه کلان‌تر، عربستان و ترکیه ۲ رقیب منطقه‌ای یکدیگر هستند. آنان به لحاظ ایدئولوژیک نماد ۲ نظام و روایت اسلامی متفاوت هستند. ترکیه نماد خویش «خوان‌المسلمینی» از اسلام اوست و عربستان در آن سوی دیگر این قطب، نماد خویش «وهابی» و بنیادگرات از اسلام، این ۲ روایت در سال‌های گذشته بشدت هم در مسائل ایدئولوژیک و هم در مسائل استراتژیک در رقابت و حتی در خصام با یکدیگر بوده‌اند. اکنون ترکیه در تلاش است از این پرونده برای تضعیف عربستان استفاده کند. به لحاظ تاریخی در جهان اهل سنت ما دارای ۲ نوع یا ۲ سبک از خلافت بوده‌ایم؛ یکی خلافت به سبک عثمانی و دیگری خلافت به سبک عباسی. دولت ترکیه در

سال‌های گذشته مسیر احیای دوباره خلافت عثمانی گام برداشته است و به همین دلیل از سیاست‌های عربستان برای سیطره بر جهان عرب و اسلام‌خشنود نیست. در طرف مقابل نیز عربستان در تلاش است تا انداز‌های در چارچوب خلافت عباسی، سیطره خود را حداقل بر کشورهای عربی افزایش دهد، بنابراین ترکیه اکنون یک فرصت مناسب برای ضربه زدن به عربستان پیدا کرده است. بویژه اینکه در این زمینه قطر نیز بشدت از ترکیه در قبال سعودی حمایت می‌کند. دوحه و آنکارا دیدگاه مشترکی در قبال برخورد با سعودی‌ها در این پرونده دارند و حتی در موضوع آینده خلافت در جهان اهل سنت با همدیگر همفکر هستند.

■ **به‌خاطر اینکه ترکیه با عربستان در یک تضاد ایدئولوژیک و استراتژیک قرار دارد واکنش و انتقاد مقامات آنکارا در قبال سعودی‌ها قابل توجیه و پذیرش است اما در این میان ما شاهد حملات کوبنده رئیس‌جمهور آمریکا و دولت وی به عربستان**

رئیس‌جمهور آمریکا تلویحاً محمد بن سلمان، ولیعهد سعودی را به دست داشتن در توطئه قتل جمال خاشقجی متهم کرد

اکثر قریب به اتفاق این افراد وزرای ایالات متحده داشتند. مایک پمپئو، وزیر خارجه آمریکا نیز روز گذشته گفت واشنگتن برخی مقامات دولت و مقامات امنیتی عربستان سعودی را که به نظر می‌رسد در قتل جمال خاشقجی دست داشته‌اند شناسایی کرده و اقدامات لازم از جمله لغو وزای ورود به خاک ایالات متحده را درباره آنان انجام خواهد داد. رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهوری ترکیه داستان عربستان را درباره «هرگ تصادفی» جمال خاشقجی رد کرده و گفت او قربانی قتلی وحشیانه و از پیش برنامه‌ریزی شده‌است. اما تنها چیزی که اردوغان مطرح کرد، روایت ترکیه از رویدادهایی بود که در ۲ هفته اخیر توسط رسانه‌ها منتشر شده و او جزئیاتی از این رویداد ارائه نکرد. او اشار‌های به صدهای ضبط شده صحنه قتل نکرد که بازسان ترکیه می‌گویند در اختیار دارند و برای سیا پخش شده است. اردوغان گفت ترکیه با مقصر شمردن یکسری اعضای امنیتی و اطلاعاتی که مدنظر عربستان است، راضی نمی‌شود و خواستار تعیین هویت عاملان از عالی‌ترین تا پایین‌ترین آنها و مجازات‌شان است. او اما انگشت اتهام خود را سوی محمد بن‌سلمان، ولیعهد عربستان نگرفت که حاکم دوقاکتو و احتمالا بانی این عملیات باشد؛ به جایش راه را برای عربستان و متحدانش در دولت ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا باز گذاشت تا به هدف اصلی‌شان که گشودن سپر دفاعی برای ولیعهد جوان است، برسند. در حال حاضر مهم‌ترین سوالی که به آن پاسخ داده نشده است، آن است که چه کسی دستور این جنایت را صادر کرده‌است؟ عملا ترکیه به تمام سوالات از طریق اطلاعات قطر چکانی به

مطبوعات پاسخ داده‌است اما این سوال اساسی می‌تواند سرنوشت‌ساز و تعیین‌کننده باشد، زیرا کسی جز ولیعهد سرکش سعودی نمی‌تواند مسبب چنین جنایتی باشد، پس به نظر می‌رسد ترکیه و صدها و تصاویری که هاسپل با خود به واشنگتن برده است، کلید حل معمای این جنایت است. در همین حال بن سلمان در حاشیه کنفرانس سرمایه‌گذاری ریاض برای نخستین‌بار درباره مرگ خاشقجی گفت: با مسیبان این قتل بر خورد خواهد کرد. بن سلمان همانطور که اشاره شد اصلی‌ترین مظنون این جنایت هولناک است.

روزنامه صیاح گزارش داد تصاویر ویدئویی و نوارهای صوتی و همچنین اطلاعات جمع‌آوری شده؛ کنسولگری و سکونتگاه کنسول با هاسپل به اشتراک گذاشته شد. در همین حال مشاور اردوغان گفته بن‌سلمان عامل اصلی جنایت استابول است

کرد و از ریاض خواست تمام افسردی را که در این حادثه نقش داشته‌اند شناسایی کند. مایک پنس، معاون رئیس‌جمهوری آمریکا نیز قتل خاشقجی را «وحشیانه» توصیف کرده است. این تمام آنچه آمریکایی‌ها درباره قتل خاشقجی باید انجام می‌دادند نبود. از سوی دیگر وزارت خارجه آمریکا وزای ۲۱ تبعه سعودی را لغو کرد. هدر نوثرث، سخنگوی وزارت خارجه ایالات متحده اعلام کرد در پی کشته شدن جمال خاشقجی، وزای ۲۱ تبعه عربستان سعودی برای ورود به خاک آمریکا لغو و با درخواست آنان فاقد شرایط تشخیص داده شده است. به گفته نوثرث

آمریکایی‌ها برای دوران پس‌ابن‌سلمان مشخص شده یا این مساله همچنان در حد شایعه باقی مانده است؟ آمریکایی‌ها همواره در کشورهای متحد خود در خاورمیانه به دنبال خادمان بهتری بوده‌اند. این مساله درباره عربستان نیز صادق است. قطعا سرویس‌های جاسوسی، امنیتی و اطلاعاتی آمریکایی‌ها در طول سال‌های گذشته روی این مساله کار کرده‌اند و در زمان مناسب نیز این مساله را رسانه‌ای خواهند کرد. هم‌اکنون نیز نام چندین گزینه در این رابطه به گوش می‌رسد «خالد بن سلمان» یکی از گزینه‌هاست. برادر ملک سلمان و همچنین «محمد بن نایف» ولیعهد سابق از گزینه‌های دیگر این پروژه هستند. در دورانی که «حسنی مبارک» در مصر از قدرت ساقط شد، آمریکایی‌ها روی گزینه‌ای که جایگزین وی کار کردند و بعدها با استقبال از کودتا علیه «محمد مرسی» از روی کار آمدن یک ژنرال نزدیک به خود یعنی «عبدالفتاح السیسی» حمایت کردند. به نظر می‌رسد همین سناریو در آینده در قبال محمد بن‌سلمان تکرار خواهد شد. بویژه اینکه وی در ۴ سال گذشته نتوانسته رضایت آمریکایی‌ها را به طور کامل جلب کند و این موضوع آمریکایی‌ها را برای جایگزین وی با یک ولیعهد خادم‌تر تقویت کرده است.

■ **در این وضعیت، آینده بن‌سلمان را چگونه پیش‌بینی می‌کنید؟ آیا وی براحتی از قدرت کناره‌گیری خواهد کرد؟**

بن سلمان در حال حاضر و با تشدید و بین‌المللی شدن بحران قتل خاشقجی، گزینه‌های محدودی پیش رو دارد. وی از توان سابق برخوردار نیست و قدرت مانور او کاهش یافته‌است. علاوه بر این، تمام پروژه‌ها و برنامه‌های کلان بن‌سلمان چه در داخل و چه در سطح منطقه نیز با شکست روبه‌رو شده است، در واقع کارنامه شکست خورده بن‌سلمان، تضعیف و به شخصیتی ضعیف و ناتوان در ساختار قدرت سعودی تبدیل می‌شود. اگر چه این احتمال از قدرت کناره‌گیری خواهد کرد و بازیگران داخلی سیاست در عربستان و آمریکایی‌ها وی را برای کناره‌گیری از قدرت مجاب خواهند کرد یا اینکه در قدرت باقی خواهد ماند اما در این حالت وی بشدت تضعیف و به شخصیتی ضعیف و ناتوان در ساختار قدرت سعودی تبدیل می‌شود. اگر چه این احتمال نیز وجود دارد که وی برخلاف این برنامه عمل کند و با تقویت دستگاه‌های سرکوبگر خود برای تثبیت جایگاهش در عربستان تلاش کند که این سناریو نیز چندان با واقعیت منطبق نیست.

دیدار پادشاه بحرین با خاخم یهودی

کشورهای عربی حوزه خلیج فارس از زمان ولایتعهدی محمد بن‌سلمان در عربستان سعودی، گام‌های بلندی را برای عادی‌سازی روابط با رژیم اشغالگر صهیونیستی برمی‌دارند و مقام‌های این کشورها دیدارها و نشست‌های علنی با طرف اسرائیلی بر گزار می‌کنند.

گزارش‌ها حاکی است که حمد بن عیسی، پادشاه بحرین با مارک اشنایر، خاخم یهود که رئیس مرکز همزیستی مسالمت‌آمیز بین‌المللی حمد است و اعضای جمعیت «این همان بحرین است»، دیدار کرد. اعضای این مرکز همان اعضای هیات عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی هستند که چند ما قبل از فلسطین اشغالی دیدار کرده بودند. پیش‌تر شبکه عبری‌زبان «ی۲۴نیوز» به نقل از یک مسؤول بلندپایه بحرینی فاش کرد، بحرین نخستین کشور عرب حاشیه خلیج‌فارس خواهد بود که به طور علنی از روابط دیپلماتیک با اسرائیل خبر خواهد داد و دیگر اسرائیل را دشمن نمی‌داند.

بری درباره فروپاشی اقتصاد لبنان

رئیس پارلمان لبنان زنگ خطر درباره پیامدهای تشکیل نشدن کابینه جدید این کشور را به صدا درآورد و گفت: لبنان تا فروپاشی اقتصادی تنها چند هفته فاصله دارد. نیبه بری در دیدار با چند تن از نمایندگان پارلمان گفته است: در صورتی که دولت تشکیل نشود و پول‌هایی که در کنفرانس «پاریس ۴» به لبنان وعده داده شد، نرسد، اقتصاد لبنان ظرف چند هفته و نه حتی چند ماه با خطر فروپاشی روبه‌رو خواهد بود.

هشدار رئیس پارلمان لبنان در شرایطی مطرح می‌شود که سعد حریری، حدود ۵ ماه پیش با کسب حمایت اکثریت اعضای پارلمان جدید از سوی میشل عون، رئیس‌جمهوری لبنان به عنوان نخست‌وزیر مامور به تشکیل کابینه معرفی شد اما وی هنوز نتوانسته موافقت خود را به سران‌امار برساند. اختلاف بر سر سهمیه احزاب و گروه‌ها در کابینه، اصلی‌ترین عامل تشکیل نشدن دولت بوده است. لبنان با داشتن بیش از ۱۵۰ درصد بدهی خارجی نسبت به تولید ناخالص داخلی خود، سومین کشور از نظر بدهی خارجی در جهان است.

مکرون از طرح فرانسوی «معامله قرن» رونمایی می‌کند

تلویزیون رژیم صهیونیستی گزارش داد اماونل مکرون، رئیس‌جمهوری فرانسه مقدمات رونمایی از طرحش برای صلح در خاورمیانه را آماده می‌کند تا جایگزین طرح صلح آمریکایی موسوم به «معامله قرن» شود. این موضوع را الون اوشفيتز، رئیس کمیته سیاسی وزارت خارجه اسرائیل در جلسه‌ای محرمانه اعلام کرده است. این دیپلمات اسرائیلی اعلام کرده که پاریس طرح صلح را بعد از انتخابات میان‌دوره‌ای کنگره آمریکا اعلام خواهد کرد. به گفته وی، مکرون به مشاورانش اعلام کرده کل و فصل بحران خاورمیانه هیچ‌گاه از دستور کار فرانسه خارج نخواهد شد.

وی هشدار داد که این مساله پیامدهای بدی برای اسرائیل خواهد داشت و احتمالا به از بین رفتن موضع مثبت درباره تلو آوی منجر خواهد شد.

باغچلی به ائتلاف با اردوغان

در پی انتشار اخبار مختلف مبنی بر اختلافات میان حزب عدالت و توسعه و حزب حرکت ملی ترکیه در برخی مسائل مختلف، دولت باغچلی، رهبر حزب حرکت ملی ترکیه در اظهاراتی در نشست پارلمانی اعلام کرد دیگر ائتلاف با حزب حاکم برای انتخابات محلی که در ۳۱ ماه مارس ۲۰۱۹ برگزار شود، وجود نخواهد داشت. وی ادامه داد: ما کاندیدای مدنظر خودمان را معرفی خواهیم کرد. در ۳۱ ماه مارس مردم برای انتخاب شهردار در سراسر ترکیه از جمله آنکارا و استانبول به پای صندوق‌های رای خواهند رفت. مناقشات بر سر قانون پیشنهادی عفو باعث افزایش تنش‌ها میان ۲ حزب عدالت و توسعه و حرکت ملی شده و تضعیف «ائتلاف جمهور» میان ۲ حزب را به همراه داشته است.

